

<http://www.arianafghanistan.com>

۲۰۱۶/۱۱/۲۰

دوکتور محمد ظاهر عزیز

مقامات تصمیم گیر حکومت وحدت ملی بدون در نظر داشت منافع علیای فرهنگی و سیاسی کشور، دفتر نمایندگی دایمی افغانستان را در مقر سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد در پاریس بست. اینجانب این عمل نادرست حکومت را با تأثیرات منفی آن در برنامه های تعلیمی، علمی، فرهنگی، اطلاعات و حقوق بشر در کشور ما از طریق روزنامه آرمان ملی، تلویزیون طلوع نیوز و سایت آریانا افغانستان آنلاین به اطلاع هموطنان رساندم. در ضمن مقالات زیر که در چند بخش تقدیم خواهد شد، اهمیت و مقام این سازمان بزرگ تعلیمی، علمی و فرهنگی را در جهان و ضرورت روابط جدی و دایم را با این سازمان که حتماً به نفع کشور ما است با حرمت به هموطنان و خاصاً به فرهنگیان کشور تقدیم می نمایم.

سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)

قسمت چهارم

بخش چهارم

۲: علم در خدمت پیشرفت و محیط زیست:

الف: علوم و تکنالوژی برای توسعه:

تاریخچه:

در سال های ۱۹۸۰، علوم و تکنالوژی نقش قابل ملاحظه ای در توسعه اقتصادی و اجتماعی بازی کرده اند. سرعت پیشرفت علوم و تکنالوژی که درخشش خود را در کار گرفتن سریع تر نتایج تحقیقات بنیادی نشان می دهند، در شکل گیری زندگی جوامع نقش اساسی ایفاء می کنند.

با این همه پیشرفت از منطقه ای به منطقه دیگر و از کشوری به کشور دیگر، شدیداً نابرابر بوده است. توزیع سرمایه ها و منابع تخصیص داده شده به علوم و تکنالوژی همچنان به طور نابرابر انجام می گیرد. تقریباً هشتاد فیصد فعالیت های تحقیقاتی و توسعه در چند کشور صنعتی متمرکز شده است و تعداد دانشمندان، مهندسیین و تکنسین های پیشرفته ترین کشورها، بخش اعظم کل آنان را در جهان تشکیل می دهند. در زمانی که بودجه های تحقیقات و توسعه در کشور های دارای تکنالوژی پیشرفته دو تا سه فیصد تولید ملی بالغ را تشکیل می دهد، در کشور های در حال رشد محض ۲،۰ فیصد است.

تعدادی از کشورهایی در حال رشد که خصوصاً در ده و یا بیست سال گذشته شاخص رشد اقتصادی بالایی داشته اند، قادر به افزایش تولیدات صنعتی و زراعتی خود و ارتقاء ستاندارد های عمومی زندگی شده اند. این کشور ها نیز

دارای امکانات علوم و تکنالوژی با کیفیت بالا هستند که توان رقابت آنها را در بازار های بین المللی افزایش می دهد.

روند دیگر توسعه علوم و تکنالوژی، ایجاد توسعه یا تحکیم برنامه های همکاری در سطح بین المللی، منطقی و یا نیمه منطقی بوده است. هدف آنها جلوگیری از انجام کارهای خورد و ریزه و به هدر دادن تلاش های ملی از طریق اقدام مشترک است. همچنین آنها مصروف کشف بخش های جدید علمی هستند، جایی که در عین چالش (چلنج)^۱ های عظیم، امکان دستیابی به نتایج پر ثمر هم در حال حاضر و هم در آینده وجود دارد.

با این حال، علیرغم پیشرفت های حاصله برخی از کشور ها و تلاش های انجام شده برای دستیابی به هماهنگی بیشتر منطقی و نیمه منطقی، بسیاری از کشور های دیگر در حوضه علوم و تکنالوجی سیر قهقرائی داشته اند، به حدی که در بسیاری زمینه ها فاقد امکانات و پرسونل مؤثر ضروری برای رشد هستند. شکاف بین آنان و کشور های توسعه یافته با رشد سریع تکنالوجی های جدید در حال تعمیق بوده، و ناتوانی آنها در انتخاب ضروریات و رسیدن آنها با نیاز های شان، استفاده از این تکنالوجی را ناممکن می سازد.

تغییرات عمیق در نوع تحقیقات انجام شده، رخ داده است. برخی کشور ها به سرمایه گذاری زیاد در تحقیقات اصلی و اساسی ادامه می دهند، چرا که منشاء نوآوری های تکنالوجیک آینده است. برخی دیگر به انتخاب تحقیقات با پیش بینی اهدف پرداخته اند که احتمالاً در کوتاه مدت سودمند است و در عرصه رقابت بیشتر به کار می آید. تغییرات قابل ملاحظه ای نیز در رابطه بین مؤسسات تحقیقاتی دولتی و بخش خصوصی، خصوصاً شرکت های چند ملیتی به وقوع پیوسته است. هدف از این فعالیت های همسو، تضمین بازدهی سرمایه گذاری های دولتی و دست یابی به هماهنگی بیشتر بین اقدامات دولت و صنایع خصوصی است. این روابط جدید نیز ناشی از به کار انداختن سریعتر نتایج حاصله از دست آورد های تحقیقاتی در شعب گوناگون نوآوری تکنولوژیک است. این امر منجر به تغییرات در سیستم های تحصیلات عالی و آموزش های علمی و تکنالوژیک شده است که خود را از کنترل مؤسسات تحصیلات عالی رهانیده و امروز جایگاه مهمی در شرکت های تجاری و صنعتی دارند. بر علاوه مؤسسات تحصیلات عالی برای پاسخگویی به چالش (۱) های ناشی از نوآوری های دائمی و تطابق خود با پیشرفت های سریع علمی تکنولوژیک، مجبور به اتکاء بر منابع مالی خود شده اند. همچنین آنها تقاضا هایی برای یافته های تحقیقاتی و کشفیات خود، و به همین شکل مشاغلی برای محصلان و کارکنان جوان تحقیقاتی خویش یافته اند. اضافه تر از آن، روابط بین پوهنتون ها و صنعت منجر به تأکید بر تحقیقات میان رشته های تحصیلی و بخش هایی که علوم و تکنالوجی در کنار یکدیگر قرار می گیرند، شده است.

۱- «چالش» به معنی (مناقشه)، (چلنج) و (بحران) است
«چالش» هم در دری و فارسی وجود داشته و هم از ترکی وارد دری و فارسی گردیده. ازین رو معانی متعدد و مختلف دارد. آنچه را در فارسی ایران میخوانند ازین لغت استنباط کنند، مترتب است بر «چالش» ترکی، که در معنای «جنگ و زد و خورد و مبارزه» است (فرهنگ معین). در آثار قدما «چالش» در معنای «جنگ» بسیار بکار رفته، چنانکه نظامی گنجیه ئی فرموده:
بفرمود شسه تا دلیران روم *** نمایند چالش در آن مرز و بوم
و شیخ اجل سعدی فرماید:

بیا تا درین شیوه چالش کنیم *** سر خصم را سنگ بالش کنیم (مأخوذ از صفحه ۱۴۵ فرهنگ ابوالحسن نجفی)
پس چالش درین معنی اسم مصدر دری و فارسی نیست. این لغت اما در معنای امروزی و بجای کلمه «چلنج» challenge انگلیسی، لغتی است با مدلول بدیع. چون «چلنج» معنای «به جنگ و به مبارزه طلبیدن» را میدهد، نمیتوان از «چالش»، که خود «جنگ» است، چنین مفهومی را بیرون آورد و بهتر است که از استعمالش در زبان دری صرف نظر کرد. (از مقاله تحلیلی و تحقیقی «ورود لغات بیمورد و ناباب در زبان دری» اثر استاد خلیل الله معروفی (پورتال افغانستان آزاد - آزاد افغانستان) (ولی احمد نوری)

در هنگام تطبیق برنامه های میان مدت، یونسکو معمولاً با همکاری سازمان های بین المللی دولتی و غیر دولتی، اقدامات بسیاری برای ارتقاء علمی و تکنالوژیک تحصیلات عالی و کار آموزی و تحقیقات اساسی و بنیادی و کاربردی و تحکیم همکاری های بین المللی و منطوقی در علوم مهندسی و طبیعی، به عمل می آورد.

بررسی دروس و روش های تحصیلات عالی بسیاری از دول عضو در علوم، تهیه وسایل در محل، تهیه راهنما برای اقدامات علمی، حمایت و ارتقاء تحقیقات اساسی و ابتدایی و کار بردی، ایجاد همکاری نزدیکتر مابین یونسکو و مراکز پیشرفته تحقیقاتی و کار آموختن و همچنین کمک به اشاعه دانش، خصوصاً در بخش های کلیدی علوم و تکنالوجی، از جمله وظائفی است که یونسکو با موفقیت به صورت متداوم اجراء کرده است.

اهداف اساسی و ستراتیجی این برنامه:

اهداف برنامه، کمک به پر کردن فاصله بین کشورهای پیشرفته با کشورهای در حال توسعه تعیین شده است. این مطلب نیازمند به تقویت توان علمی و تکنالوژیک خصوصاً در کشورهای کمترین انکشاف یافته در این زمینه ها و توسعه همکاری بین المللی در علوم اساسی و بنیادی، کار بردی و دیگر علوم وابسته است.

ستراتیجی برنامه، اساساً تثبیت همکاری مجامع علماء، انجیران و تکنسین ها می باشد که در کشورهای عضو و سازمان ها و انجمن هایی که آنها را در سطوح ملی، منطوقی و بین المللی نمایندگی می کنند. اشتراک مساعی فعال آنان در تضمین رشد علوم و تکنالوژی، ربط تحصیلات عالی و کار آموختن، احیاء و تطابق دروس، برنامه های شبکه سازی تحقیقات و کار آموختن، استحکام ساختار ها و ایجاد و تقویت ارتباط بین بخش تولید، شرکت های صنعتی و سیستم های تحصیلات عالی و کار آموختن، نهایت ضروری است.

در ستراتیجی این برنامه به موضوعات و فعالیت های زیر تقدم داده می شود: کار آموختن فارغ التحصیلان، کارکنان تحقیقاتی جوان و دانشمندان به منظور حمایت از تحقیقات کشور های با حد اقل پیشرفت در علوم و تکنالوژی، به وسیله شبکه های مؤثر مؤسسات، انجمن های حرفه ای، مراکز و سازمان های غیر دولتی، اشاعه دانش و اطلاعات علمی تکنالوژیک، در ارتباط با برنامه عمومی اطلاع رسانی یونسکو، سهم گیری بیشتر زنان در آموزش علمی تکنالوژیک و کار آموختن و اشتغال.

پایان بخش چهارم

قسمت چهارم

ادامه دارد